

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobců: **a) L. G., b) nezl. D. G.**, oba zast. Mgr. Kamilem Fotrem, advokátem, se sídlem Božanovská 2098, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové dne 13. 10. 2008, č. j. 29 Az 11/2008 – 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupci stěžovatelů Mgr. Kamila Fotrovi, advokátu, se sídlem Božanovská 2098, Praha 9, **se určuje** odměna částkou 8640 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností ze dne 24. 11. 2008 se žalobkyně ad a) i jako zákonná zástupkyně žalobce b) (dále též „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba žalobkyně a) [i jako zákonné zástupkyně žalobce b)] proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 2. 2008, č. j. OAM-29/VL-10-08-2008. Uvedeným rozhodnutím žalovaného nebyla žalobcům udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

V kasační stížnosti a jejím doplnění, podaném s odvoláním na důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), se stěžovatelka dovolává toho, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku ohledně § 14 zákona o azylu – humanitární azyl. V daném případě se dle stěžovatelky jedná právě o případ zvláštního zřetele hodný, neboť syn stěžovatelky je vzhledem ke svému zdravotnímu stavu neschopen jednak transportu na Ukrajinu a dále na Ukrajině mu nebude poskytnuta odpovídající zdravotní péče neboť se jedná o vážnou zdravotní vrozenou vadu, která bez dalšího může mít za následek smrt syna stěžovatelky, a to zejména v případě jejich vyhoštění z území České republiky a návratu právě na Ukrajinu. Na území Ukrajiny je totiž potřebná zdravotní pomoc pro stěžovatelku, resp. jejího syna nedostupná. Na základě uvedeného stěžovatelka navrhuje napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Stěžovatelka současně požádala o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 11. 12. 2008, č. j. 29 Az 11/2008 - 45, stěžovatelce ustanovil pro řízení o kasační stížnosti zástupce Mgr. Kamila Fotra, advokáta, se sídlem AK Bojanovská 2098, Praha 9.

Žalovaný správní orgán ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak rozsudek krajského soudu vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na správní spis, a závěrem navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou. Žalovaný uvedl, že se i nadále domnívá, že nepochybil, a postupoval správně když zamítl žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, neboť během správního řízení bylo prokázáno, že stěžovatelka neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování uvedených v § 12 zákona o azylu. Rovněž nebylo zjištěno, že by jí měla být udělena doplňková ochrana ve smyslu § 14a zákona o azylu. V takovém případě správní orgán není povinen zkoumat, zda existují podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Současně žalovaný podotkl, že usnesením Obvodního soudu pro Prahu 8 bylo vydáno předběžné opatření, že nezletilý D. G., nar. X se předává do péče Fakultní Thomayerovy nemocnice s poliklinikou v Praze 4 – Dětského centra s komplexní péčí a podpůrnou rodinnou terapií.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovatelce již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatelů, a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatelů.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13.10.2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad na hmotně-právní postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení

se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřipustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřipustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele(ky) v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost oprít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatelky je rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Zde je nutné uvést, že stěžovatelka žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdila a Nejvyšší správní soud se mohl otázkou přijatelnosti jeho kasační stížnosti zabývat pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií.

Z obsahu správního spisu soud zjistil, že stěžovatelka do České republiky přicestovala v lednu 2006, měla pracovní vízum na dobu jednoho roku. V zemi původu žila s Romem, sama vydělávala málo na to, aby se mohla osamostatnit, jejich vztah se nevyvíjel, jak si představovala a chtěla od něj odejít. On jí vyhrožoval, pokud odejde, najde si ji a zabije ji. Rozhodla se tedy opustit Ukrajinu. Žádné problémy se státními orgány v zemi původu neměla. Po příjezdu do České republiky žila v Praze u kamarádky, v lednu 2007 jí skončilo povolení k pobytu v České republice, další pobyt se jí nepodařilo vyřídit a bylo jí uděleno správní vyhoštění. V mezidobí se seznámila s jedním mužem a otěhotněla. On si dítě nepřál a na potrat již bylo pozdě. Krátce před porodem muž stěžovatelku vykázal z bytu, porodila na ulici. Narodil se jí syn D., který je nemocný. Po narození syna požádala o udělení mezinárodní ochrany. Uvedla, že se nemůže vrátit na Ukrajinu, bojí se bývalého druha. Její matka, když s ní stěžovatelka telefonovala, řekla, že nechce doma nemocné dítě a že o ni a dítě nestojí.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že jak vyplývá z rozhodnutí soudu, krajský soud se podrobně a argumentačně přesvědčivě vypořádal se všemi žalobními námitkami stěžovatelky, se závěry krajského soudu se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud a také na ně v podrobnostech odkazuje. Námitky stěžovatelek uváděné v kasační stížnosti Nejvyšší správní soud považuje

za nedůvodné, a to jak s ohledem na obsah spisu a s ním spojená skutková zjištění, tak i s ohledem na obsah odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu i krajského soudu, kde se oba tyto orgány s relevantními skutečnostmi dostatečně vypořádaly. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s tím, že během správního řízení bylo prokázáno, že stěžovatelka neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Rovněž nebylo zjištěno, že by stěžovatelce měla být udělena doplňková ochrana ve smyslu § 14a zákona o azylu, když se stěžovatelka dovolávala nebezpečí z vyhrůžek svého druhu. Obdobně se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s tím, že náležitě bylo posouzeno a odůvodněno neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka požádala o udělení mezinárodní ochrany účelově, po cca ročním nelegálním pobytu v České republice, a po udělení správního vyhoštění. Jako důvody žádosti uváděla obavy z druhu, sociální a ekonomické potíže, snahu po legalizaci pobytu, a také narození syna na území České republiky, a přání, aby byl zdravý.

Námítkami uplatněnými v kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud převážně opakovaně již zabýval a vypořádal se s nimi jako nedůvodnými již ve svých dřívějších rozhodnutích.

Nejvyšší správní soud připomíná, že podstata námitek stěžovatelky se váže k nesprávnému právnímu posouzení postavení jejího nezletilého syna D. K tomu je třeba v první řadě poznamenat, že pokud jde o posouzení možnosti udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, či rozhodnutí o udělení tzv. doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, nezletilý stěžovatel [b)] se narodil v České republice, a v zemi původu dosud nebyl, tato skutečnost sama o sobě vylučuje možnost, že mohl ve své vlasti vyvíjet činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Obavy stěžovatele b) jsou odvozovány od obav matky, stěžovatelky a), jíž však také nebyla žalovaným správním orgánem mezinárodní ochrana udělena. V posuzované věci není sporu o tom, že stěžovatelka a) se s žádnými problémy ve smyslu pronásledování, jak je má na mysli zákon o azylu v zemi původu nesetkala, a měla pouze problémy s druhem, a dále problémy sociální a ekonomické. O udělení mezinárodní ochrany žádala s cílem legalizovat svůj pobyt v České republice.

Z dosavadní relevantní judikatury odkazuje Nejvyšší správní soud např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003 - 60, www.nssoud.cz, z něhož plyne, že *potíže se soukromými osobami v zemi původu je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná a to tím spíše, pokud žadatel podal žádost o azyl až po delším pobytu v České republice, což svědčí tomu, že důvodem žádosti nebyly problémy žalobce se státními orgány v zemi původu, ale toliko snaha o legalizaci pobytu v České republice*, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, sp. zn. 4 Azs 23/2003, www.nssoud.cz, z něhož vyplývá, že *ekonomické důvody nelze podřadit pod důvody vymezené zákonem o azylu*. Dále Nejvyšší správní soud poukazuje na judikaturu týkající se snahy legalizovat pobyt v ČR prostřednictvím žádosti o azyl (např. rozsudek zdejšího soudu ze dne ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44, dále rozsudek ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, a konečně rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60, přístupné na www.nssoud.cz). Samotná snaha po legalizaci pobytu stěžovatelky a) neodůvodňuje splnění podmínek pro udělení azylu podle ustanovení § 12 o azylu.

Bez významu není v posuzované věci ani skutečnost, že správní orgán posuzoval žádost stěžovatelů o udělení mezinárodní ochrany v situaci, kdy stěžovatelce a) již bylo uděleno vyhoštění. Ostatně i v tomto směru má Nejvyšší správní soud také již ustálenou judikaturu - viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2005, sp. zn. 4 Azs 395/2004, www.nssoud.cz, kde se uvádí: *Žádost o azyl podaná nikoliv bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co byl žadatel zadržen policií a bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, svědčí o účelovosti takovéto žádosti*.

K námitce stěžovatelů stran § 14 zákona o azylu, tzv. humanitární azyl, Nejvyšší správní soud především uvádí, že udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je na volné úvaze správního orgánu, přičemž však tuto volnou úvahu, tedy zda v daném případě byl důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Tomu ostatně dlouhodoběji koresponduje i konstantní soudní judikatura. Podle dřívější judikatury se *rozhodování o tom, zda bude udělen azyl podle § 14 zákona o azylu, děje ve volné úvaze správního orgánu; podle této judikatury se ani nejedná o „právo“; na němž by mohl být někdo zkrácen* – viz např. na rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 771/2000, či usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02. Rovněž tak ze stávající konstantní judikatury vyplývá, že správní soudy mohou přezkoumávat rozhodnutí správních orgánů vydané v návaznosti na ustanovení § 14 zákona o azylu pouze omezeně, a to z hlediska mezí správního uvážení, popř. z hlediska jeho případného zneužití. K tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, kde bylo uvedeno: *Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).* Popř. lze poukázat na rozsudek ze dne 21. 12. 2004, sp. zn. 4 Azs 343/2004, www.nssoud.cz, či na rozsudek ze dne 22. 9. 2006, sp. zn. 4 Azs 2/2006, www.nssoud.cz, ze kterých vyplývá, že *úkolem správního soudu, ač v takzvané plné jurisdikci, je pouhý přezkum zákonnosti, a to s ohledem na meze správního uvážení, resp. jeho zneužití, jeho úkolem však není suplování správního orgánu při správním uvážení, které je vyhrazeno toliko správnímu orgánu. Nejvyšší správní soud tak nemohl přisvědčit námitkám vztahujícím se k udělení tzv. humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.* Nejvyššímu správnímu soudu tak nepřísluší posuzovat, zda v souzené věci došlo k naplnění důvodů hodných zvláštního zřetele, nýbrž přísluší mu pouze zhodnotit, zda krajský soud napadané rozhodnutí žalovaného řádně přezkoumal. A tady Nejvyšší správní soud, obdobně jako soud krajský, shledal, že žalovaný správní orgán se situací stěžovatelky a) i stěžovatele b) dostatečně zabýval, překročení mezí správního uvážení ani libovůli v rozhodnutí žalovaného však nezjistil. Jmenovitě mj. uvedl, že důvodem umístění nezletilého D. G. do péče Fakultní Thomayerovy nemocnice s poliklinikou v Praze 4, bylo umístění matky nezletilého na záchytnou stanici poté, co byla s nezletilým nalezena opilá v přítomnosti bezdomovců dne 28. 3. 2008, nezletilý byl velmi hygienicky zanedbaný. Dále také krajský soud uvedl, že stěžovatelka a) žádným způsobem nedoložila svoji námitku, že by synovi v případě návratu na Ukrajinu hrozilo neposkytnutí zdravotní pomoci a že by tak byl jeho život vážně ohrožen, a soudu pak není obecně známo, že by taková domněnka o nedostupnosti zdravotní pomoci na Ukrajině byla relevantní.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

Nejvyšší správní soud nad rámec potřebného odůvodnění ještě poznamenává, že již žalovaný v napadeném rozhodnutí ze dne 8. 2. 2008, č. j. OAM-29/VL-10-08-2008, uvedl, že legalizace pobytu v souvislosti se záměrem dalšího pobytu na území České republiky není důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu, a stěžovatelku poučil, že právní úpravu pobytu cizinců na území České republiky obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jehož institutů měla stěžovatelka a její nezletilé dítě možnosti efektivněji využít.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovatelům byl pro toto řízení před soudem ustanoven soudem zástupce – advokát Mgr. Kamil Fotr, se sídlem AK Božanovská 2098, Praha 9. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokáta částkou 4200 Kč za dva úkony právní služby po 2100 Kč, a sice za první poradu s klientkou včetně převzetí a přípravy zastoupení a za doplnění kasační stížnosti ze dne 9. 3. 2009 [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“) a dále 2 x 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Tuto odměnu potom navýšil o odměnu za současné zastupování druhé osoby (§ 12 odst. 4 advokátního tarifu) o částku 3840 Kč. Celkem tedy odměna advokáta činí 8640 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. června 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu